

Sygn. akt II Ka 82/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie Wydział II Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Grażyna Artymiak

Sędziowie: SSO Anna Romańska (spr.)

SSO Bożena Przysada

Protokolant: protokolant Beata Szczotkowska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Rzeszowie - Renaty Stopińskiej – Witkowskiej

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 marca 2015 r.

sprawy **P. H.**

oskarżonego o przestępstwa z art. 226 § 1 kk, art. 224 § 2 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Dębicy

z dnia 3 grudnia 2014 r., sygnatura akt II K 567/14

I. **utrzymuje** zaskarżony wyrok w mocy uznając apelację za oczywiście bezzasadną;

II. **zwalnia** oskarżonego od obowiązku zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, a poniesionymi w tym zakresie wydatkami **obciąża** Skarb Państwa.

Sygn. akt II Ka 82/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 grudnia 2014 r. sygn. akt II K 567/14 Sąd Rejonowy w Dębicy po rozpoznaniu sprawy **P. H.**,

- w pkt I uznał oskarżonego za winnego tego, że w dniu 19 czerwca 2014 r. w D., woj. (...), znieważał słowami powszechnie uznanymi za obelżywe funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w D. – M. W. i C. M., podczas i w związku z wykonywanymi przez nich czynnościami służbowymi, polegającymi na zatrzymaniu jego osoby, tj. przestępstwa z art. 226 § 1 kk i za to na podstawie art. 226 § 1 k.k. skazał go na karę 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności;

- w pkt II na podstawie art. 46 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego P. H. nawiązkę na rzecz pokrzywdzonych M. W. i C. M. w kwocie po 500 zł (pięćset złotych) na rzecz każdego pokrzywdzonego ;

- w pkt III uznał oskarżonego za winnego tego, że w dniu 19 czerwca 2014 r. w D., woj. (...), w budynku Komendy Powiatowej Policji w D. groził pozbawieniem życia funkcjonariuszowi Komendy Powiatowej Policji w D. – M. W., które to groźby wzbudziły u niego uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, podczas i w związku z wykonywaniem przez niego obowiązków służbowych związanych z zatrzymaniem jego osoby, przyjmując, iż oskarżony dopuścił się

czynu w celu zmuszenia funkcjonariusza do zaniechania prawnej czynności służbowej, tj. przestępstwa z art. 224 § 2 kk i za to na podstawie art. 224 § 2 k.k. skazał go na karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

- w pkt IV na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności orzeczonych w pkt I i III wyroku orzekł karę łączną w wymiarze 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności ;

- w pkt V na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżonego w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów procesu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca oskarżonego, zarzucając:

- obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a w szczególności art. 4 k.p.k., 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. polegającą na naruszeniu zasady obiektywizmu, przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów, nieuwzględnieniu przy wyrokowaniu całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej i uwzględnieniu jedynie okoliczności przemawiających na niekorzyść oskarżonego, a tym samym bezpodstawnemu odmówieniu wiary wyjaśnieniom oskarżonego, a przez to dokonanie nieprawidłowych ustaleń faktycznych, czego konsekwencją było przyjęcie, iż oskarżony dopuścił się czynu zarzucanego mu aktem oskarżenia,

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść poprzez przyjęcie, iż oskarżony dopuścił się czynów zarzucanych mu aktem oskarżenia, w sytuacji, gdy brak jest przekonujących dowodów świadczących o tym, a dowody zebrane w niniejszym postępowaniu w żaden sposób nie dają podstaw do uznania oskarżonego winnym.

Obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego, ewentualnie o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść orzeczenia obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia, albowiem w sprawie zachodzi bezwzględna przyczyna odwoławcza wymieniona w art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k.

Podnosząc ten ostatni zarzut obrońca w uzasadnieniu apelacji wskazał, że sąd I instancji prowadził postępowanie w trybie zwyczajnym pod nieobecność oskarżonego uznając, że zachodzi wyjątek od reguły obowiązku osobistego stawiennictwa określony w w art. 377 § 3 k.p.k. oraz uznając, że złożył on wyjaśnienia przyjmując, że odczytanie wyjaśnień złożonych przez oskarżonego w postępowaniu przygotowawczym odpowiada wskazanemu w art. 377 § 4 k.p.k. wymogowi złożenia wyjaśnień. Zdaniem obrońcy w sytuacji, gdy oskarżony w toku postępowania przygotowawczego nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i odmówił składania wyjaśnień, nie był słuchany w postępowaniu sądowym, nie można uznać, że oskarżony złożył poprzednio wyjaśnienia przed sądem, co zdaniem obrońcy jest warunkiem zastosowania art. 377 k.p.k. i art. 376§2 k.p.k.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja obrońcy oskarżonego jest bezzasadna i to w stopniu oczywistym.

W pierwszym rzędzie należało odnieść się do zarzutu podnoszącego bezwzględną przyczynę odwoławczą.

Zgodnie z art. 377§ 3 k.p.k. jeżeli oskarżony zawiadomiony o terminie rozprawy oświadcza, że nie weźmie udziału w rozprawie, uniemożliwia doprowadzenie go na rozprawę albo zawiadomiony o niej osobiście nie stawia się na rozprawę bez usprawiedliwienia, sąd może prowadzić postępowanie bez jego udziału, chyba że uzna obecność oskarżonego za niezbędną; przepis art. 376 § 1 zdanie drugie stosuje się.

W realiach niniejszej sprawy Sąd Rejonowy prowadził rozprawę pod nieobecność oskarżonego, który był osobiście zawiadamiany o terminach rozprawy i nie stawiał się na kolejne terminy bez usprawiedliwienia. Argument obrońcy zawarty w uzasadnieniu apelacji, że oskarżony nie stawiał się na pierwsze wezwanie sądu z uwagi na swoją chorobę, na

dowód czego posiada stosowne zaświadczenia lekarskie, uznać należy za gołosłowny, gdyż ani oskarżony ani obrońca w sposób przewidziany w art. 117 § 2a k.p.k. nieobecności oskarżonego nie usprawiedliwili. Tak więc sąd I instancji miał prawo prowadzić rozprawę pod nieobecność oskarżonego w trybie określonym w art. 377 § 3 k.p.k.

Sąd Rejonowy w tej sytuacji na podstawie art. 377§ 4 kpk odczytał wyjaśnienia oskarżonego złożone w postępowaniu przygotowawczym, które istotnie polegały na oświadczeniu oskarżonego w odniesieniu do postawionych zarzutów, że się do nich nie przyznaje, oraz odmawia złożenia wyjaśnień.

Zgodnie z art. 377§4 kpk jeżeli oskarżony nie złożył jeszcze wyjaśnień przed sądem, można zastosować art. 396 § 2 lub uznać za wystarczające odczytanie jego poprzednio złożonych wyjaśnień.

Z punktu widzenia art. 377 nie jest istotne, czy nieobecny na rozprawie lub posiedzeniu oskarżony składał już wyjaśnienia przed sądem czy też ich nie składał. W wypadkach wskazanych w § 1 i 3 art. 377 sąd może, gdy oskarżony nie składał jeszcze wyjaśnień przed sądem, skorzystać z art. 396 § 2 albo odczytać jego poprzednie wyjaśnienia (§ 4 art. 377). (...) Nadal więc sąd musi dysponować wyjaśnieniami oskarżonego, czy ściślej - oświadczeniem oskarżonego w tym przedmiocie. Jeżeli bowiem oskarżony oświadczał dotąd w postępowaniu, że odmawia składania zeznań i podejmuje teraz w stadium sądowym procesu działania np. wskazane w § 3 art. 377, to możliwe jest poprzestanie na odczytaniu protokołów dotychczasowych przesłuchań z postępowania przygotowawczego, nie można bowiem zmuszać oskarżonego do złożenia sądowi wyjaśnień. (Tomasz Grzegorzcyk: Tytuł: Komentarz do art.377 Kodeksu postępowania karnego, LEX)

Orzeczenia powoływane przez obrońcę w apelacji dotyczą innej sytuacji procesowej niż ta zaistniała w realiach niniejszej sprawy.

Uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 28 listopada 2013 r. I KZP 12/13 OSNKW 2013/12/99, LEX nr 1394019, Prok.i Pr.-wkł. 2014/2/24, Biul.PK 2013/11/6, Biul.SN 2013/11/20, Biul.SN 2013/11/22 dotyczyła sytuacji, kiedy po pierwotnym prowadzeniu postępowania w trybie uproszczonym i odczytaniu wyjaśnień nieobecnego na rozprawie oskarżonego, następowała zmiana trybu postępowania na zwyczajny na podstawie art. 484 § 2 k.p.k. i zastosowania art. 376 k.p.k. W takiej bowiem sytuacji istotnie nie jest możliwe prowadzenie rozprawy w dalszym ciągu pod nieobecność oskarżonego, gdy złożył on wyjaśnienia jedynie na etapie postępowania przygotowawczego. Dominujący w orzecznictwie i doktrynie jest pogląd, iż w art. 376 k.p.k. chodzi wyłącznie o sytuację złożenia wyjaśnień na rozprawie,

Zresztą Sąd Najwyższy w uzasadnieniu tej uchwały wskazał, że innym przypadkiem jest art. 377§4 k.p.k. w którym w przeciwieństwie do art. 376 k.p.k. użyto sformułowania: "jeżeli oskarżony nie złożył jeszcze wyjaśnień przed sądem"), Sąd Najwyższy wyraźnie wskazał, że „zawarcie w treści art. 377 § 4 k.p.k. dookreślenia "przed sądem" było z przyczyn redakcyjnych konieczne, ponieważ w ramach dyspozycji tego przepisu możliwe jest odczytanie "złożonych poprzednio wyjaśnień", a zatem także relacji procesowych z postępowania przygotowawczego” .

Podobnie w wyroku z dnia 12.02.2014r. V KK 415/13 Sąd Najwyższy wypowiedział się na temat wykładni art 376§2 k.p.k. a do art. 377 k.p.k. odnosił się jedynie poprzez zestawienie treści tych dwóch przepisów.

Odnosnie argumentu, że poprzez poprzednie wyjaśnienia nie można rozumieć sytuacji oświadczenia o przyznaniu się czy nie przyznaniu się do zarzutu i odmowy składania wyjaśnień, stwierdzić należy, że zgodnie z utrwalonym w doktrynie i orzecznictwie poglądem, jeżeli w toku rozprawy głównej oskarżony, który nie stawia się na rozprawę, swoim zachowaniem wypełnia jedną z przesłanek art. 377 § 1 lub 3 KPK, za dopuszczalne i wystarczające uznać należy odczytanie przez sąd protokołu jego wyjaśnień złożonych w toku postępowania przygotowawczego także wtedy, gdy protokół ten stwierdza odmowę ich złożenia. (tak też: KPK red. Skorupka 2015 wyd. 17 / R. Ponikowski, Legalis, KPK Boratyńska 2014 wyd. 5 / Ważny, Legalis , Tomasz Grzegorzcyk: Tytuł: Komentarz do art.377 Kodeksu postępowania karnego, LEX; z ostatnio publikowanych orzeczeń poruszających ten temat należy wskazać wyrok SN - Izba Karna z dnia 09-11-2005 V KK 311/05 OSNwSK 2005 nr 1, poz. 2044, KZS 2006 nr 7-8, poz. 73, Legalis)

Reasumując, zarzut bezwzględnej przyczyny odwoławczej należy uznać za chybiony.

Odnosząc się do pozostałych zarzutów, należało stwierdzić, co następuje:

Przekonanie sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną prawa procesowego (art. 7) m.in. wtedy, gdy:

- 1) jest poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy (art. 410), i to w sposób podyktowany obowiązkiem dochodzenia prawdy (art. 2 §2),
- 2) stanowi wynik rozważenia wszystkich okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego (art. 4),
- 3) jest wyczerpująco i logicznie - z uwzględnieniem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego - uargumentowane w uzasadnieniu wyroku (art. 424 § 1 pkt 1).

(Por. SN WRN 149/90, OSNKW 1991, nr 7, poz. 41.)

Należy wyraźnie podkreślić, że odrzucenie przez Sąd pewnych dowodów, przy jednoczesnym uwzględnieniu innych dowodów stanowi uprawnienie Sądu dokonującego ustaleń faktycznych z pełnym uwzględnieniem zasady swobodnej oceny dowodów i nie może być uznane za przejaw złamania zasady obiektywizmu. Podobnie, odmówienie wiary zeznaniom określonych świadków, czy też wyjaśnieniom oskarżonego, nie może być utożsamiane z pominięciem okoliczności, których te dowody dotyczą i nie jest wyrazem złamania zasady bezstronności Sądu.

Dla rekonstrukcji przebiegu zdarzeń w niniejszej sprawie najistotniejszymi dowodami były zeznania pokrzywdzonych. Jak już wskazał w pisemnych motywach Sąd Rejonowy zeznania M. W. i C. M. są spójne, logiczne oraz znajdują potwierdzenie w wiarygodnych zeznaniach J. U. oraz M. M. oraz dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy, zeznania w/w świadków korelują ze sobą, dając spójny, jasny i logiczny opis zapamiętanych przez nich zdarzeń.

Nie zasługuje na uwzględnienie argument, że pokrzywdzeni pozostają z oskarżonym w konflikcie z uwagi na to, że ten ostatni jest kibicem piłkarskim i był wielokrotnie karany za czyny na szkodę funkcjonariuszy, a zatem zeznania Policjantów należy traktować z ostrożnością. Sąd Rejonowy zgodnie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenił zeznania wszystkich funkcjonariuszy i słusznie wskazał, świadkowie ci zeznają szczerze, a treść ich zeznań nie jest podyktowana niechęcią do oskarżonego. Dodać jedynie należy, że nie sposób dopatrywać się braku obiektywizmu świadków, jeśli w sposób racjonalny wskazali oni czego byli świadkami, a co czym wiedzą tylko ze słyszenia, co w szczególności odnosi się do zeznań J. U. i M. M.. Jeśliby przyjąć wersję lansowaną przez obrońcę o bliskich relacjach tych funkcjonariuszy z pokrzywdzonymi wpływających na wiarygodność zeznań, to dużo większe wsparcie w pomówieniu oskarżonego pokrzywdzeni uzyskaliby, gdyby inni Policjanci zeznali, że byli świadkami czynów, tymczasem treść ich zeznań wskazuje na daleko posunięty obiektywizm relacji.

Mając na uwadze całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego ocena wiarygodności zeznań pokrzywdzonych dokonana przez Sąd spełnia warunki swobodnej oceny dowodów zgodnej z art. 7 kpk.

Oskarżony wersji przyjętej przez Sąd zaprzeczył, lecz Sąd biorąc pod uwagę zeznania pokrzywdzonych miał prawo nie dać wiary wyjaśnieniom oskarżonego.

Nie ma racji obrońca podnosząc zarzut obrazy art. 5 § 2 k.p.k. i złamania zasady in dubio pro reo. W pierwszej kolejności należy podkreślić, że nie można podnosić zarzutu obrazy tego przepisu zgłaszając wątpliwości, co do treści ustaleń faktycznych, oceny dowodów czy też sposobu interpretacji przepisów prawa. Dla oceny zasadności zarzutu złamania zasady in dubio pro reo nie są miarodajne i nie mają znaczenia podniesione w skardze tego rodzaju wątpliwości samej strony, istotnym jest tylko to, czy sąd orzekający w sprawie rzeczywiście powziął wątpliwości w tym zakresie i wobec braku możliwości ich usunięcia nie rozstrzygnął ich na korzyść oskarżonego. A zatem w sytuacji, gdy konkretne ustalenie faktyczne zależy od dania wiary tej lub innej grupie dowodów, nie można mówić o naruszeniu

zasady in dubio pro reo. Wszelkie ewentualne zastrzeżenia, co do oceny wiarygodności konkretnego dowodu lub grupy dowodów rozstrzygane mogą być tylko na płaszczyźnie dochowania przez sąd granic sędziowskiej swobody ocen z art. 7 k.p.k. Zdecydowanie należy stwierdzić, iż reguła z art. 5 § 2 k.p.k. nie może być wykorzystywana do uproszczonego traktowania wszelkich wątpliwości zachodzących w procesie. Zasada tłumaczenia wątpliwości na korzyść oskarżonego nie polega bynajmniej na obowiązku automatycznego wyboru najkorzystniejszej wersji wynikającej z wyjaśnień i zeznań o niejednakowej treści. Nie jest więc sprzeczny z tą zasadą wybór wersji mniej korzystnej, oczywiście znajdującej oparcie w dowodach, jeżeli w przeciwieństwie do korzystniejszej, właśnie one pasują do obrazu zdarzenia jako logiczne i zgodne z doświadczeniem życiowym dopełnienie, gdy pozostałe elementy zdarzenia nie są nawet w ogóle kwestionowane

Wbrew twierdzeniom skarżącego, sąd pierwszej instancji na podstawie zebranych dowodów poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne oraz w sposób należyty wykazał winę oskarżonego w zakresie przypisanych mu przestępstw, zaś uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia spełnia wymogi określone w art. 424 kpk. Ocena materiału dowodowego dokonana została przez Sąd Rejonowy z uwzględnieniem reguł określonych w art. 7 kpk i jest zgodna z zasadami prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, a także nie zawiera błędów faktycznych lub logicznych. Nie ulega również wątpliwości, że sąd orzekający wziął pod uwagę całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej, opierając swoje rozstrzygnięcia na wszystkich dowodach przeprowadzonych w sprawie. Powyższe oznacza, iż wbrew twierdzeniom skarżącego, w postępowaniu przed sądem I instancji, nie pominięto żadnego istotnego, z punktu widzenia ustaleń faktycznych, dowodu czy źródła dowodowego. Nie może więc być mowy o obrazie art. 410 kpk.

Odnosząc się do wymierzonych kar i środka karnego:

Kary jednostkowe oraz kara łączna pozbawienia wolności wymierzone oskarżonemu nie noszą cech rażącej niewspółmierności, biorąc pod uwagę ustawowe zagrożenie za przypisane przestępstwa, stopień zawinienia i społecznej szkodliwości oraz uprzednią 7 –krotną karalność w tym w 2007r. za przestępstwo z art. 224§2 kk , w 2011r. za czyny z art. 224§2 kk i z art. 226§1 kk, ponadto 3-krotnie za czyny z użyciem przemocy. Orzeczonego środka karny uwzględnia również poza celem rekompensacyjnym, cel wychowawczy, jaki orzeczenie powinno osiągnąć wobec oskarżonego.

Reasumując powyższe, Sąd Okręgowy utrzymał w mocy zaskarżony wyrok uznając apelację za oczywiście bezzasadną (art. 437§1 kpk, art. 449 kpk i art. 456 kpk).

Mając na uwadze sytuację materialną oskarżonego, Sąd zwolnił go od zapłaty kosztów postępowania odwoławczego na rzecz Skarbu Państwa. (art. 624§1 kpk).